

Část II: NOVÝ ZÁKON

§ 1 PŘÍSLIB EUCHARISTIE: EUCHARISTICKÁ ŘEČ KRISTOVA (Jn 6,22-59) (probráno ve vyučovacích hodinách)

§ 2 USTANOVENÍ EUCHARISTICKÉ OBĚTI PŘI POSLEDNÍ VEČEŘI

A. Skutečnost ustanovení Eucharistie při Poslední večeři

Pravda o původu Eucharistie vysvítá jasně ze svědectví synoptických evangelií (Mt 26,26-28; Mk 14,22-24; Lk 22,19-20) a I. listu sv. apoštola Pavla Korintňanům (11,23-24), která, i když je uvažujeme z čistě lidského a přirozeného hlediska, bezpečně ukazují na skutečnost, že Pán Ježíš při Poslední večeři v předvečer své smrti ustanovil obřad Eucharistie. Proti námitce, že Janovo evangelium neuvádí zprávu o ustanovení Eucharistie při Poslední večeři, můžeme říci, že by sv. Jan nepojal do svého evangelia Ježíšovu řeč o nutnosti Eucharistie jakožto chlebu života pro všechny lidi (6,22-59), kdyby neměl ve své mysli přítomnu tuto skutečnost ustanovení Eucharistie, tehdy již všem známou.

Také učitelský úřad Církve se jasně a výslovně vyjádřil o tom, že Pán Ježíš ustanovil Eucharistii při Poslední večeři. Můžeme zde myslet především na Tridentský koncil, který ve svém dekretu o nejsvětější Eucharistii (sessio XIII, 11. X. 1551: DS 1635-1661) přímo učí: "Toto totiž otevřeně vyznávali všichni naši Otcové...: že náš Vykupitel ustanovil tuto tak obdivuhodnou svátost při Poslední večeři, když po požehnání chleba a vína vyhlásil výslovnými a jasnými slovy, že jim dává své vlastní tělo a svou krev. Tato slova, připomínaná svatými evangelisty a pak opakovaná svatým Pavlem..." ("Ita enim maiores nostri omnes... apertissime professi sunt, hoc tam admirabile sacramentum in ultima Coena Redemptorem nostrum instituisse, cum post panis vinique benedictionem se suum ipsius corpus illis praebere ac suum sanguinem disertis ac perspicuis verbis testatus est; quae verba a sanctis Evangelistis commemorata, et a divo Paulo postea repetita..." DS 1637; srv. též DS 1601, 1638).

Sv. Pius X. (či přesněji Posv. officium za jeho pontifikátu) pak ve svém protimodernistickém dekretu Lamentabili (3. VII. 1907: DS 3401-3466) odsuzuje následující tvrzení: "Ne vše, co Pavel vypráví o ustanovení Eucharistie, má být chápáno jako historické." ("Non omnia, quae narrat Paulus de institutione Eucharistiae, historice sunt sumenda." DS 3445; srv. též DS 3439).

B. Novozákonní texty o ustanovení Eucharistie

Četba novozákonních textů o ustanovení Eucharistie ukazuje na jejich podstatnou totožnost. Jsou tu však některé akcidentální různosti, které spojují Matoušův a Markův text na jedné straně a Lukášův a Pavlův text na straně druhé. Rozlišují se proto dva prameny: petrovský pramen pro text Matoušův a Markův (sv. Marek byl Petrovým učedníkem) a pavlovský pramen pro text Lukášův a Pavlův (sv. Lukáš byl Pavlovým učedníkem). Tyto dva prameny mají původ v jediné tradici, která se pak zřejmě druhotně rozlišila ve dvou různých centrech, totiž petrovská redakce v Jeruzalémě a pavlovská redakce v Antiochii. Oba prameny se liší v následujících hlavních bodech: